

PRAVNO KONSTRUIRANJE

Izv. prof. dr. sc. Luka Burazin

Literatura:

R. Guastini, *Sintaksa prava* (2018), str. 383-393

PRAVNO KONSTRUIRANJE

- pravno konstruiranje
- raznovrsne doktrinarne i sudske radnje:
  - stvaranje vrijednosnih praznina
  - stvaranje vrijednosnih hijerarhija
  - rješavanje antinomija
  - **razvijanje neizraženih normi**
  - **konkretiziranje načela**

NEIZRAŽENE NORME

- norme koje nije izriekom formulirala nijedna normativna vlast
- "konstruiranje" iz izričitih normi
- izvođenje putem rasuđivanja
  - premise (u pravilu, izražene norme) + zaključak (neizražena norma)
- (statički) izvedene norme
- 3 vrste rasuđivanja → 3 vrste neizraženih normi
  - + neizražena načela (nagađanje o *ratio legis*)

NEIZRAŽENE NORME

1) izvođenje iz valjanog (deduktivnog) logičkog rasuđivanja

- deduktivno rasuđivanje "čuva istinitost" (ništa ne dodaje premisama; iz njih samo izvodi ono što je u njima već implicirano)
- sve premise su izražene norme

IN1: Pravo glasa imaju punoljetne osobe.

IN2: Osobe s navršenih 18 godina su punoljetne.

NN3: Pravo glasa imaju osobe s navršenih 18 godina.

- logički implicirane norme
- plod posve spoznajne intelektualne djelatnosti

NEIZRAŽENE NORME

2) izvođenje iz logički nevaljanog rasuđivanja

- premise: izražene norme + logički nevaljani argumenti (npr. *a contrario*, *a simili*)

IN1: Državljeni imaju pravo glasa.

ARG: *a contrario*

NN2: Stranci nemaju pravo glasa i ono se na njih (npr. zakonom) ne može proširiti.

IN1: Porezna olakšica za "velika trgovačka društva".

ARG: *a simili* (u svjetlu *ratio legis*)

NN2: Porezna olakšica i za mala trgovačka društva.

- **nomopojetička djelatnost**

NEIZRAŽENE NORME

- 3) izvođenje iz spoja izraženih normi i dogmatskih pretpostavki ili samo iz dogmatskih pretpostavki
- srž doktrinarnog (dogmatskog) rada
  - nomopojetička djelatnost

IN1: Zabranjena izmjena republikanskog oblika države.

DP: Nema republike bez demokracije.

NN2: Zabranjena izmjena demokratskog oblika države (npr. normi o elektivnom karakteru parlamenta).

DP: Funkcija ustava je oblikovanje društvenih odnosa među građanima.

NN: Sudac treba neposredno primijeniti ustavne norme.

NEIZRAŽENE NORME

DP (Europski sud): Europsko pravo i prava država članica čine jedan pravni poredak.

DP (Europski sud): Europske norme nadređene su unutarnjim normama država članica.

NN: Unutarnja zakonska norma je nevaljana (ili, u svakom slučaju, neprimjenljiva) kada je nespojiva s europskom normom.

DP (talijanski US): Europski pr. poredak i poredci država članica su zasebni pr. poredci.

NN: Uredbom EU-a ne mogu se ukinuti, izmijeniti ili ograničiti proturječne norme nacionalnog prava, niti se ono što je njima određeno može učiniti nevaljanim.

KONKRETIZIRANJE NAČELA

- primjena ustavnih načela
  - a) ustavni sudovi – ocjenjivanje ustavnosti zakona
  - b) redovni sudovi – popunjavanje (najčešće vrijednosnih) praznina
- neodređenost ustavnih načela → konkretizacija!
- rasuđivanje: premisa: ustavno načelo → zaključak: novo (neizraženo) pravilo

IUN: Pravo na zdravlje je nepovredivo.

Logička implikacija: Šteta na zdravlju predstavlja protupravnu (neimovinsku) štetu.

NN: Protupravne neimovinske štete treba nadoknaditi.

HVALA NA POZORNOSTI!

K R A J